

وصیت برجسته امام باقر (ع)

اما وجود مبارک امام باقر (ع) فرمود: مهم تر از استخاره، «تفسیر» است. شما تمام کارهایتان را بر قرآن عرضه کنید؛ چه این آراء و اندیشه‌ها متضارب و متعارض و متنافی و مختلف باشد، چه یک اندیشه.

اما وجود مبارک امام باقر (ع) فرمود: مهم تر از استخاره، «؛تفسیر¬؛ است. شما تمام کارهایتان را بر قرآن عرضه کنید؛ چه این آراء و اندیشه‌ها متضارب و متعارض و متنافی و مختلف باشد، چه یک اندیشه. شما این را بر قرآن عرضه کنید، ببینید آیا مطالب قرآنی، معارف قرآنی، معانی قرآنی آن را امضاء می‌کند یا نمی‌کند.

خبرآلاین گفتاری از آیت الله جوادی آملی به مناسبت شهادت پنجمین ستاره تابناک آسمان ولایت منتشر کرد:

وجود مبارک امام باقر (ع) فرمود: عقائد و اخلاق و اعمالی که دارید؛ قبل از اینکه استخاره کنید، تفسیر کنید. ما گاهی بین دو تا کار مُخیر یا مردّیم. نمی‌دانیم کدام حق است، کدام باطل؛ کدام خیر است، کدام حسن است، کدام قبیح؛ کدام سعادت بار است، کدام شقاوت آور. فرمود: شما عقائیدتان، اوصاف تان، اخلاق تان، اعمال تان، اقوال تان را چه آنهاei که متعارض دارد، چه آنهاei که متعارض ندارد؛ همه این امور را بر قرآن کریم عرضه کنید؛ اهل تفسیر باشید، نه استخاره!

خیلی به ما دستور «؛استخاره¬؛ ندادند. استخاره کردن دو قسم است؛ یک دعای مخصوص استخاره است که آن واقعاً اول و آخرش نور است و در دعای سی و سوم صحیفه سجادیه هست. هر کسی تصمیم گرفت یک کاری را انجام بددهد و لو به حسب ظاهر خیر است اما خیرش را از خدا بخواهد، همین طور وارد کار نشود! این یک دستور اکید اسلامی است و جزء سنن ماست و بسیار کار خوبی است. این دعای استخاره، یعنی طلبُ الخیر. یعنی خدایا! من این کار را حالاً فکر کردم، دیدم که به حسب ظاهر مصلحت است؛ دارم انجام می‌دهم. من که از عواقبش خبر ندارم، از همراهانش خبر ندارم؛ تو خیر مرا در این کار قرار بده. این استخاره، یعنی طلبُ الخیر.

اما آن استخاره که انسان قبل از اینکه فکر نکند، قبل از اینکه مشورت بکند، قبل از اینکه ارزیابی بکند؛ فوراً به قرآن تفأّل بزند، این کار را خیلی به ما دستور ندادند! البته در موقع حیرت که انسان واقعاً متحیر شد، آن یک راه دیگری است. بنابر این اولاً آن دعای استخاره فراموشمان نشود، ثانیاً اینکه در هر کاری فکر و تدبیر و مشورت و ارزیابی و تعقل باشد و ثالثاً اگر واقعاً متحیر شدیم، ماندیم؛ نمی‌دانیم کدام کار برای ما صحیح است، کدام کار ناروا. آنوقت به قرآن استخاره می‌کنیم.

اما وجود مبارک امام باقر (ع) فرمود: مهم تر از استخاره، «؛تفسیر¬؛ است. شما تمام کارهایتان را بر قرآن عرضه کنید؛ چه این آراء و اندیشه‌ها متضارب و متعارض و متنافی و مختلف باشد، چه یک اندیشه. شما این را بر قرآن عرضه کنید، ببینید آیا مطالب قرآنی، معارف قرآنی، معانی قرآنی آن را امضاء می‌کند یا نمی‌کند. بنابراین برای همه ما؛ حالاً توده مردم که مقدورشان نیست. برای ماهها که در حوزه و دانشگاه به سر می‌بریم، آشنائی با یک دوره از قرآن کریم می‌شود لازم.

حالا یک وقت است یکی کسی می‌شود علامه طباطبائی (رضوان الله علیه)، خُب آن جزء نوادر است. ولی اینکه خطوط کلی قرآن را بفهمیم، ترجمه اش را بفهمیم، گزیده تفسیر را بفهمیم، به تفسیر روانی از او با خبر باشیم؛ این خیلی سخت نیست، خطوط کلی قرآن را انسان بفهمد. وقتی این ترازو را بفهمیدیم، آنوقت این عقائد را با این ترازو می‌سنجمیم.

این که وجود مبارک امام باقر فرمود: خودتان را با قرآن بسنجید! یعنی آن بحث تنها مخصوص فقهی و اصولی نیست، مخصوص روایات متعارض یا روایت بی معارض نیست! جمیع عقائد و شئون را، اخلاق و اوصاف و افعال را باید بر قرآن کریم عرضه کرد. خُب اگر کسی قرآن را نداند؛ وقتی ترازو را ندارد و نمی‌داند چه جوری ترازو را به کار ببرد، عقائد را با چه بسنجد؟ اخلاق را با چه بسنجد؟

برای شهادت امام باقر(ع) جامه مشکی پوشیدن خوب است، عزاداری خوب است، گریه کردن خوب است؛ ثواب دارد اما اصل فرمایش حضرت را ما باید عمل بکنیم. فرمود: خودتان را چه در مسائل فردی، چه در مسائل جمعی بر قرآن عرضه کنید و با قرآن بسنجید. این از آن وصایای برجسته وجود مبارک امام باقر است.

حالا وجود مبارک امام باقر شهید شدند؛ ما باید این فکر را زنده نگه داریم. امام صادق (ع) اولین کسی است که دارد این را احیاء می‌کند؛ این فکر و روش را. وجود مبارک امام صادق اول دستور داد تا خودش زنده بود؛ آن اتاق مخصوص امام باقر را هر شب چراغ روشن می‌کردند. نگذاشت آن اتاق تاریک بماند. این یک نماد است. و گزنه خُب یک اتاقی که کسی نیست؛ چه روشن، چه تاریک؛ چه اثر دارد؟! می‌خواهد بگویید این فکر باید همیشه روشن باشد. خانه ای که در او وجود مبارک امام باقر بود؛ تا من زنده ام، باید او را روشن نگه دارم. یعنی این فکر را، این طرح را، این رهنمود را، این ارائه طریق را همیشه زنده نگه دارید.

خود امام باقر (ع) به وجود مبارک امام صادق (ع) دستور داد، فرمود: اوقف لی من مالی کذا و کذا (۱)؛ از مال من، این دیگر بخش به ثلث بر می‌گردد؛ از مال من فلان مبلغ را بگیر، وقف بکن. برای اینکه برای من در مدت ۱۰ سال در منا روشه خوانی کنند، عزاداری کنند. خُب منا، ایام عید است؛ شب عید قربان است، مراسم عید قربان است.

فرمود: مردم – شیعه و سُتّی – اینها از راههای دور جمع می‌شوند. در مکه هر کسی مشغول اعمال خودش است و به فکر رفتن به عرفات و مشعر و منا است؛ آن دلهره ای که دارد، او را آرام نمی‌گذارد. واقعاً کسانی که حاجی‌اند، مخصوصاً در آن عصر؛ از راههای دور با آن صعب‌العبور بودن، آمدن؛ در مکه آرام نیستند. اما وقتی که این دلهره‌ها و اضطراب رد شد، آمدند به عرفات و مشعر و منا و رَمَی جمره کردند و حلق کردند و از لباسِ إحرام به در آمدند، یک فراغتی دارند. فرمود: 10 سال در منا برای من ندبه کنند. این نه برای آن است که اینها جمع بشوند آنجا، اشک بریزند! خب بسیاری از آنها سُتّی بودند. شیعه در آنجا مثل الآن در اقیت بود. فرمود: آن سخنران می‌رود، می‌گوید: امام باقر چنین فرمود درباره فلان آیه چنین فرمود، درباره فلان حدیث چنین فرمود، درباره فلان مطلب کلامی چنین فرمود، درباره فلان مطلب فقهی چنین فرمود. نام مرا در منا زنده نگه بدارید. حُب ما شیعیان آئهائیم! این نام را حفظ بکنیم، این مرام را حفظ بکنیم.